

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ В.О.СУХОМЛИНСЬКОГО
Механіко-математичний факультет
Кафедра економіки та менеджменту

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з науково-педагогічної роботи

О.А.Кузнецова

« 17 » грудня 2021 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ПІДПРИЄМНИЦЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ
І ОПЕРАЦІЙНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ

Ступінь бакалавра

Для всіх спеціальностей

2021 – 2022 навчальний рік

Анотація

З переходом України на ринкові відносини до підприємств пред'являються принципово нові вимоги відносно самого підприємства і його функціонування. Тому менеджери всіх рівнів промислового виробництва й сфери послуг повинні знати закони, принципи й методи ефективного керування, виробництва конкурентоспроможної продукції, уміти розробляти високорентабельну операційну систему підприємства.

Розвиток будь-якої фірми й рівень її конкурентоспроможності у значній мірі залежать від того, наскільки вдало організоване керування її виробничими ресурсами. Саме в цьому й полягає основне завдання операційного менеджменту. Операційний менеджмент займається розробкою організаційних систем, які забезпечують максимально ефективне використання матеріалів, людських ресурсів, устаткування й виробничих потужностей у процесі виготовлення продукції або надання послуг і керування ними. Навчальна дисципліна «Підприємницька діяльність і операційний менеджмент» – це дисципліна циклу професійної та практичної підготовки, яка є підґрунтям для формування системи теоретичних знань і підготовки професійних навичок майбутніх фахівців у сфері менеджменту.

Ця дисципліна формує теоретичну базу для вивчення фахових дисциплін "Економіка підприємства", "Бізнес-планування", "Державне регулювання зовнішньоекономічної діяльності" та ін.

Ключові слова: операція, система, процес, підприємство, рух товарів, стратегія, ресурси, виробництво.

With the transition of Ukraine to market relations to enterprises, fundamentally new requirements are imposed on the enterprise itself and its operation. Therefore, managers of all levels of industrial production and services must know the laws, principles and methods of effective management, production of competitive products, be able to develop a highly profitable operating system.

The development of any firm and the level of its competitiveness largely depend on how well organized the management of its production resources. This is the main task of operations management. Operations management develops organizational systems that ensure the most efficient use of materials, human resources, equipment and production facilities in the process of manufacturing products or providing services and managing them. The discipline "Entrepreneurship and Operations Management" is a discipline of the cycle of professional and practical training, which is the basis for the formation of a system of theoretical knowledge and training of professional skills of future professionals in the field of management.

This discipline forms the theoretical basis for the study of professional disciplines "Business Economics", "Business Planning", "State regulation of foreign economic activity" and others.

Key words: operation, system, process, enterprise, movement of goods, strategy, resources, production.

1.Опис навчальної дисципліни

Найменування показників Кількість кредитів - 5	Галузь знань, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		Вибіркові	
	Для всіх спеціальностей		
		Рік підготовки:	
		2-й	
Загальна кількість годин - 150		Семестр	
		1-й	
		Лекції	
		10 год.	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4 год. самостійної роботи студента–6 год.	Ступінь бакалавра	Практичні, семінарські	
		16 год.	
		Лабораторні	
http://moodle.mdu.edu.ua/course/view.php?id=182		- год.	
		Самостійна робота	
		124 год	
		Вид контролю: залік	

Мова навчання – українська.

Примітка.

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить для денної форми навчання – 150 год.: 26 год. – аудиторні заняття, 124 год. – самостійна робота (17% / 83%).

2. Мета та завдання навчальної дисципліни та результати навчання

Мета вивчення дисципліни є - формування у майбутніх менеджерів умінь розробки операційної стратегії, створення та використання галузевих операційних підсистем як основи забезпечення досягнення місії організації.

Завдання, що мають бути вирішені в процесі викладання дисципліни, є:

- розкриття сутності базових понять та категорій операційного менеджменту;
- формування вмінь виконання техніко-економічних розрахунків, пов'язаних з обґрунтуванням рішень щодо проектування та створення операційної системи, підтримки усталеного режиму її функціонування, перетворень і розвитку;
- прищеплення навиків розроблення та практичного застосування прикладного управлінського інструментарію.

Передумови для вивчення дисципліни:

Економіка підприємства, Бізнес-планування, Державне регулювання зовнішньоекономічної діяльності, мікро- та макроекономіка, маркетинг, менеджмент.

Навчальна дисципліна складається з 5-ти кредитів.

Програмні результати навчання:

ПРН 1. Описувати зміст функціональних сфер діяльності організації.

ПРН 2. Виявляти навички організаційного проектування

ПРН 3. Виявляти навички пошуку, збирання та аналізу інформації, розрахунку показників для обґрунтування управлінських рішень.

1. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студент оволодіває такими компетентностями:

I. Загальні компетентності (ЗК):

ЗК 5. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК 9. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 10. Здатність до проведення досліджень на відповідному рівні.

ЗК 13. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.

ЗК 14. Здатність працювати у міжнародному контексті.

II. Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК):

СК 1. Здатність визначати та описувати характеристики організації.

СК 2. Здатність аналізувати результати діяльності організації, зіставляти їх з факторами впливу зовнішнього та внутрішнього середовища.

СК 3. Здатність визначати перспективи розвитку організації.

СК 5. Здатність управляти організацією та її підрозділами через реалізацію функцій менеджменту,

СК 13. Розуміти принципи і норми права та використовувати їх у професійній діяльності.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни.

- Тема 1. Операційний менеджмент як різновид функціонального менеджменту.
- Тема 2. Операційна стратегія підприємства.
- Тема 3. Операційна система організації.
- Тема 4. Операційна діяльність підприємства.
- Тема 5. Організація операційних процесів.
- Тема 6. Управління процесом проектування операційної системи.
- Тема 7. Управління поточним функціонуванням операційної системи.
- Тема 8. Управління проектами.
- Тема 9. Управління якістю продукції підприємства.
- Тема 10. Управління продуктивністю операційної діяльності.

3. Програма навчальної дисципліни

Кредит 1. Теоретичні аспекти операційного менеджменту.

Тема 1. Операційний менеджмент як різновид функціонального менеджменту.

Об'єктивні закономірності управління операційним процесом. Галузеві особливості операційної функції. Сутність і місце операційного менеджменту в системі менеджменту організації. Функції, методи і принципи операційного менеджменту.

Тема 2. Операційна стратегія підприємства.

Сутність та етапи розробки операційної стратегії організації. Стратегічні й тактичні рішення операційного менеджменту. Проектування товару і послуги. Вартісний аналіз розробки продукту.

Тема 3. Операційна система організації.

Сутність системного підходу до управління операційною системою. Особливості та властивості операційної системи. Складові операційної системи. Класифікаційні підходи до операційних систем.

Кредит 2, 3. Управління операційною системою підприємства.

Тема 4. Операційна діяльність підприємства.

Поняття про операційну діяльність підприємства. Склад основних ресурсів як вхідних факторів операційної діяльності. Виробнича потужність підприємства. Моделі виробництва і сервісу.

Тема 5. Організація операційних процесів.

Типи операційних процесів, їх ознаки. Організація операційного процесу у просторі й часі. Поняття про операційний цикл, його структуру і тривалість. Життєвий цикл і режим функціонування операційної системи.

Тема 6. Управління процесом проектування операційної системи.

Сутність, цілі та етапи проектування операційної системи. Життєвий цикл виробу і процесу. Особливості проектування продуктів і процесів у сфері послуг.

Прийняття рішень із просторової організації підприємства. Проектування підприємств, типи проектів.

Тема 7. Управління поточним функціонуванням операційної системи.

Управління матеріально-технічним забезпеченням підприємства. Оперативне управління операційним процесом. Організація диспетчеризації виробництва продукції. Управління матеріальними запасами.

Кредит 4, 5. Управління проектами, якістю та продуктивністю операційної діяльності.

Тема 8. Управління проектами.

Проектний підхід до управління операційною системою. Життєвий цикл проекту. Планування проекту. Відпрацювання розкладу проекту за допомогою графіка Гантта. Контроль виконання проектів. Методи сіткового планування в управлінні проектами.

Тема 9. Управління якістю продукції підприємства.

Поняття про фактори забезпечення якості товарів і послуг та їх значення. Якість та конкурентоспроможність операційної системи. Системи управління якістю продукції. Зарубіжний досвід управління якістю продукції.

Тема 10. Управління продуктивністю операційної діяльності.

Продуктивність операційної діяльності як основна мета операційного менеджменту. Показники результативності функціонування операційних систем. Моделювання процесу управління продуктивністю операційної системи. Фактори впливу на динаміку продуктивності організації. Шляхи підвищення продуктивності операційної системи.

**4. Структура навчальної дисципліни
Денна форма навчання**

Назви кредитів і тем	Кількість годин					
	денна форма					
	усього	у тому числі				
л		п	лаб	інд	с.р.	
Кредит 1: Теоретичні аспекти операційного менеджменту						
Тема 1. Операційний менеджмент як різновид функціонального менеджменту.	10	1	2	-	-	18
Тема 2. Операційна стратегія підприємства	10	1	2	-	-	18
Тема 3. Операційна система організації.	10	1	4	-	-	4
Разом	30	3	8	-	-	40
Кредит 2, 3. Управління операційною системою підприємства						
Тема 4. Операційна діяльність підприємства.	15	1	1	-	-	11
Тема 5. Організація операційних процесів	15	1	1			9

Тема 6. Управління процесом проектування операційної системи	15	1	1			11
Тема 7. Управління поточним функціонуванням операційної системи	15	1	2			9
Разом	60	4	5	-	-	40
<i>Кредит 4, 5. Управління проектами, якістю та продуктивністю операційної діяльності</i>						
Тема 8. Управління проектами.	20	1	1	-	-	14
Тема 9. Управління якістю продукції підприємства.	20	1	1			14
Тема 10. Управління продуктивністю операційної діяльності	20	1	1			16
Разом	60	3	3	-	-	44
Всього	150	10	16	-	-	124

5. Теми лекційних занять
Денна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
<i>Кредит 1: Теоретичні аспекти операційного менеджменту</i>		
	Тема 1. Операційний менеджмент як різновид функціонального менеджменту.	1
	Тема 2. Операційна стратегія підприємства	1
	Тема 3. Операційна система організації.	1
<i>Кредит 2, 3. Управління операційною системою підприємства</i>		
	Тема 4. Операційна діяльність підприємства.	1
	Тема 5. Організація операційних процесів	1
	Тема 6. Управління процесом проектування операційної системи	1
	Тема 7. Управління поточним функціонуванням операційної системи	1
<i>Кредит 4, 5. Управління проектами, якістю та продуктивністю операційної діяльності</i>		
	Тема 8. Управління проектами.	1
	Тема 9. Управління якістю продукції підприємства.	1
	Тема 10. Управління продуктивністю операційної діяльності	1
Всього		10

6. Теми семінарських занять
Не передбачено навчальним планом

7. Теми практичних занять
Денна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
<i>Кредит 1: Теоретичні аспекти операційного менеджменту</i>		
	Тема 1. Операційний менеджмент як різновид функціонального менеджменту.	2
	Тема 2. Операційна стратегія підприємства	2

Тема 3. Операційна система організації.	4
Кредит 2, 3. Управління операційною системою підприємства	
Тема 4. Операційна діяльність підприємства.	1
Тема 5. Організація операційних процесів	1
Тема 6. Управління процесом проектування операційної системи	1
Тема 7. Управління поточним функціонуванням операційної системи	2
Кредит 4, 5. Управління проектами, якістю та продуктивністю операційної діяльності	
Тема 8. Управління проектами.	1
Тема 9. Управління якістю продукції підприємства.	1
Тема 10. Управління продуктивністю операційної діяльності	1
Всього	16

8. Теми лабораторних занять
Не передбачено навчальним планом

9. Завдання для самостійної роботи
Денна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
Кредит 1: Теоретичні аспекти операційного менеджменту		
	Тема 1. Операційний менеджмент як різновид функціонального менеджменту.	18
	Тема 2. Операційна стратегія підприємства	18
	Тема 3. Операційна система організації.	4
Кредит 2, 3. Управління операційною системою підприємства		
	Тема 4. Операційна діяльність підприємства.	11
	Тема 5. Організація операційних процесів	9
	Тема 6. Управління процесом проектування операційної системи	11
	Тема 7. Управління поточним функціонуванням операційної системи	9
Кредит 4, 5. Управління проектами, якістю та продуктивністю операційної діяльності		
	Тема 8. Управління проектами.	14
	Тема 9. Управління якістю продукції підприємства.	14
	Тема 10. Управління продуктивністю операційної діяльності	16
Всього		124

10. Індивідуальне науково-дослідне завдання

Індивідуальне науково-дослідне завдання складається з двох напрямів :

I – підготовка та захист контрольної роботи (для студентів ЗФН);

II – підготовка доповіді з проведенням з банківської діяльності за індивідуальною звітністю комерційного банку (для студентів ДФН).

Підготовка та захист контрольної роботи:

Основне завдання цього виду діяльності – навчити студентів самостійно вирішувати задачі практичного спрямування за тематикою дисципліни. Перевірити і закріпити

отримані студентами теоретичні знання, навчити їх систематизувати ці знання і застосувати при дослідженні конкретної теми.

Загальні вимоги до виконання індивідуального завдання:

- 1) робота виконується за заданою тематикою;
- 2) є самостійною роботою студента;
- 3) при розрахунках використовується звітність реально функціонуючих підприємств.

11.Форми роботи та критерії оцінювання

Рейтинговий контроль знань студентів здійснюється за 100-бальною шкалою:

Шкала оцінювання: національна та ECTS

ОЦІНКА ECTS	СУМА БАЛІВ	ОЦІНКА ЗА НАЦІОНАЛЬНОЮ ШКАЛОЮ	
		екзамен	залік
A	90-100	5 (відмінно)	5/відм./зараховано
B	80-89	4 (добре)	4/добре/ зараховано
C	65-79		
D	55-64	3 (задовільно)	3/задов./ зараховано
E	50-54		
FX	35-49	2 (незадовільно)	Не зараховано

Форми поточного та підсумкового контролю. Комплексна діагностика знань, умінь і навичок студентів із дисципліни здійснюється на основі результатів проведення поточного й підсумкового контролю знань (КР). Поточне оцінювання (індивідуальне, групове і фронтальне опитування, самостійна робота, самоконтроль). Завданням поточного контролю є систематична перевірка розуміння та засвоєння програмового матеріалу, виконання практичних, лабораторних робіт, уміння самостійно опрацювати тексти, складання конспекту рекомендованої літератури, написання і захист реферату, здатності публічно чи письмово представляти певний матеріал.

Завданням підсумкового контролю (КР, залік, екзамен) є перевірка глибини засвоєння студентом програмового матеріалу кредиту.

Критерії оцінювання відповідей на практичних заняттях:

Студенту виставляється **відмінно** якщо він глибоко засвоїв основні поняття, повністю опрацював рекомендовану літературу і вільно використовує отриману з них та з суміжних навчальних дисциплін інформацію у відповідях на поставлені питання, без помилок виконує навчальні завдання, самостійно і критично вміє аналізувати явища і процеси, що відбуваються у банківській сфері та робить правильні узагальнення та висновки;

Студенту виставляється **дуже добре** якщо він засвоїв основні поняття, суть аналізу банківської діяльності, основні етапи та особливості їх розвитку, в основному опрацював рекомендовану літературу і без значних труднощів використовує отриману з них та з суміжних навчальних дисциплін інформацію у відповідях на поставлені питання, без суттєвих помилок виконує інші навчальні завдання, самостійно вміє аналізувати явища і процеси, що відбуваються у банківській сфері, та в основному робить правильні узагальнення та висновки;

Студенту виставляється **добре** якщо він засвоїв основні поняття, суть аналізу банківської діяльності, основні етапи та особливості їх розвитку, в основному опрацював рекомендовану літературу і без значних труднощів використовує отриману з них та з суміжних навчальних дисциплін інформацію у відповідях на поставлені питання, без суттєвих помилок виконує інші навчальні завдання, самостійно, але з навідними питаннями вміє аналізувати явища і процеси, що відбуваються у банківській сфері, та в основному робить правильні узагальнення та висновки;

Студенту виставляється **достатньо** якщо він точно засвоїв основні поняття, суть аналітичного процесу, основні етапи та особливості їх розвитку, ознайомився с

рекомендованою літературою, може іноді залучати знання та інформацію з інших навчальних дисциплін, робить правильні узагальнення та висновки;

Студенту виставляється *задовільно* якщо він не точно і не повно засвоїв основні поняття, суть аналітичного процесу, основні етапи та особливості їх розвитку, недостатньо ознайомився с рекомендованою літературою, не може вільно залучати знання та інформацію з інших навчальних дисциплін, правильні узагальнення та висновки робить, як правило, з допомогою викладача

Оцінка за виконання індивідуального науково-дослідного завдання, завдань самостійної роботи виставляється з урахуванням таких параметрів:

Кількість балів у кінці семестру повинна складати від 250 до 500 балів (за 5 кредити), тобто сума балів за виконання усіх завдань.

Поточне оцінювання та самостійна робота	Теми	Бали
	T1	50
	T2	50
	T3	50
	T4	50
	T5	50
	T6	50
	T7	50
	T8	50
	T9	50
	T10	50
КР	100	
Накопичувальні бали/сума		500/100

*Примітка. Коефіцієнт для іспиту – 0,6. Іспит оцінюється в 40 б.

12. Засоби діагностики

Засобами діагностики та методами демонстрування результатів навчання є: завдання до практичних занять, завдання для самостійної та індивідуальної роботи (зокрема есе, реферати), презентації результатів досліджень, тестові завдання, контрольні роботи.

13. Методи навчання

Усний виклад матеріалу: наукова розповідь, спрямована на аналіз фактичного матеріалу; пояснення – вербальний метод навчання, за допомогою якого розкривається сутність певного явища, закону, процесу; проблемне навчання, робота з підручником та додатковими джерелами, спостереження над усним мовленням, спостереження над мовним матеріалом, порівняльний аналіз, виразне читання текстів; ілюстрація – метод навчання, який передбачає показ предметів і процесів у їх символічному зображенні (малюнки, схеми, графіки та ін.).

14. Рекомендована література

Основна

1. Белінський П. І. Менеджмент виробництва та операцій: Підручник. — К.: Центр навч. літ-ри, 2005. — 624 с.
2. Василенко В. О., Ткаченко Т. І. Виробничий (операційний) менеджмент: Навч. посіб. / За ред. Василенка В. О. — К.: ЦУЛ, 2003. — 532 с.
3. Гэлловэй Л. Операционный менеджмент. Принципы и практика. — СПб.: Питер, 2000. — 320 с.
4. Курочкин А. С. Операционный менеджмент: Учеб. пособие. — К.: МАУП, 2000. — 142 с.

5. Макаренко М. В., Махалина О. М. Производственный менеджмент: Учеб. пособие для вузов. — М.: ПРИОР, 1998. — 384 с.
6. Плоткін Я. Д., Пащенко І. Н. Виробничий менеджмент. — Л.: ІВЦ «ІНТЕЛЕКТ+», 1999.
7. Сумець О. М. Основи операційного менеджменту: Підручник для студ. економ. спец. / За ред. проф. О. Л. Яременка. — К.: ВД «Професіонал», 2004. — 416 с.
8. Фатхутдинов Р. А. Производственный менеджмент. — М.: Банки и биржи, ЮНИТИ, 1997. — 447 с.
9. Чейз Р. Б., Эквилайн Н. Дж., Якобс Р. Ф. Производственный и операционный менеджмент / Пер. с англ. — М.: ИД «Вильямс», 2001. — 704 с.

Допоміжна

10. Деордица Ю. С., Нефёдов Ю. М. Исследование операций в планировании и управлении. — К.: Вища шк., 1991. — 270 с.
11. Завадский И. С. Менеджмент. — К.: УФИМБ, 1997. — Т. 1. — 543 с.
12. Иозайтис В. С., Львов Ю. А. Экономико-математическое моделирование производственных систем. — К.: Вища шк., 1991. — 192 с.
13. Курочкин А. С. Операционный менеджмент Учебное пособие Киев 2000
14. Гевко І. Б. Операційний менеджмент. Навчальний посібник. — К.: Кондор, 2005 р. — 228 с.
15. Внутрішній економічний механізм підприємства: Навчальний посібник к. Грещак М. Г. та ін.. — К.: КНЕУ, 2001. — 228 с.
16. Омеляненко Т. В., Задорожна Н. В. О-57 Операційний менеджмент: Навч.-метод. посіб. для самот. вивч. дисц. — К.: КНЕУ, 2003. — 236 с
17. І.М.Школа, О.В.Михайловська .Операційний менеджмент. Практикум. — Чернівці: Книги – 21, 2004 -376 с.
18. Сумець О.М. Основи операційного менеджменту: Підручник / За ред. проф. О.Л. Яременка. — К.: ВД «Професіонал», 2005. — 416 с.
19. Алдохин И., Бубенко И. Теория принятия решений: Уч. Пособие. — К., 1990.

15. Інформаційні ресурси

20. Назарова Л.В. Зміст курсу «Підприємницька діяльність і операційний менеджмент». Персональний Web – ресурс викладача. Інтернет – ресурс. — Джерело доступу [http://moodle.mdu.edu.ua/course/view.php?id=185]
21. Державний комітет із статистики. Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>
22. Кабінет Міністрів України. Режим доступу: <http://www.kmu.gov.ua>
23. Міністерство економіки. Режим доступу: <http://www.me.gov.ua>
24. Міністерство фінансів. Режим доступу: <http://www.minfin.gov.ua>
25. Національний банк України. Режим доступу: <http://www.bank.gov.ua>